



دیدگاه

شماره: ۱۰۰۵	موضوع: راهبردهای توسعه صنعت نساجی و پوشاک
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۰	
تهیه و تنظیم: افسانه شیعی	
توضیح اجمالی:	
<p>نساجی و پوشاک از جمله مهمترین صنایعی است که در زندگی روزمره و در تمام سطوح جامعه مورد استفاده قرار می‌گیرد و عمده کشورهای صنعتی در سطح جهانی این صنعت را به‌عنوان یکی از راهبردهای صنعتی شدن مورد حمایت و پشتیبانی قرار داده‌اند. تقاضای بالای محصولات، توان قابل توجه در اشتغالزایی و نیاز محدود به سرمایه این صنعت را به یکی از صنایع جذاب و ممتاز برای رشد و توسعه در جوامع مختلف بدل کرده است. با توجه به تاکید رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) در تدوین برنامه راهبردی توسعه صنعتی و ارتقاء توان تولید داخل، ضرورت تدوین برنامه‌های راهبردی صنعت نساجی و پوشاک با توجه به پتانسیل‌های داخلی آن از اهمیت بالایی برخوردار است.</p>	
<p>الف- وضعیت موجود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که برخی از مهمترین مولفه‌های این صنعت در شرایط فعلی عبارتند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ سهم ۷ درصدی از بنگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن به بالا (تعداد ۵۷۳۹ واحد تولیدی - ۲۰۲۷ واحد بالای ۱۰ نفر کارکن)؛ ▪ سهم ۶.۵ درصد از اشتغال صنعتی کشور؛ ▪ سهم ۷ درصدی در ارزش افزوده صنعتی و سهم ۳ درصدی از مواد اولیه مصرفی بخش صنعت؛ ▪ توان بالای ارزآوری (عملکرد صادراتی ۶۰۰۰ دلار در هر تن در بخش محصولات پوشاک و ۲۰۰۰ دلار در هر تن در بخش پوشاک)؛ ▪ سهم ۰.۶ درصدی زنجیره نساجی و پوشاک ایران در بازار جهانی؛ ▪ سهم ۰.۱ درصدی صادرات زنجیره نساجی و پوشاک ایران در سطح جهانی؛ 	
ب- اهم مسائل.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ مسائل استراتژیک (شامل ضعف انطباق محصولات تولیدی با نیازها و سلايق مشتریان؛ هزینه تمام شده بالای محصولات برای مشتریان و توان محدود موقعیت‌یابی در بازارهای جهانی)؛ ▪ عوامل انتشاردهنده اثر تکانه‌های بیرونی ناشی از تشدید تحریم‌های بین‌المللی (شامل اثر تشدید تحریم‌های بین‌المللی با تاکید بر افزایش هزینه سرمایه‌گذاری و افزایش نیاز به تامین مالی؛ بدتر شدن مولفه‌های کسب‌وکاری و افزایش هزینه‌های مبادلاتی تجارت خارجی) و نوسانات محیط کلان اقتصادی (شامل رکود اقتصادی و کاهش اندازه تقاضای موجود؛ شتاب تورم هزینه‌های سرمایه‌گذاری در صنایع نساجی و پوشاک و کاهش انگیزه فعالیت در این صنعت و بدتر شدن مولفه‌های کسب‌وکاری و افزایش هزینه‌های مبادلاتی در تجارت خارجی). ▪ عوامل تشدیدکننده اثر تکانه‌های بیرونی (شامل زمینه‌های محدود بهره‌مندی از صرفه‌های مقیاس؛ ضعف جایگاه برند ملی؛ نقایص جایگاه خدماتی‌سازی؛ انگیزه پائین ارتقای بهره‌وری؛ ضعف ساختاری حوزه صنف و صنعت و همچنین ضریب بالای وابستگی). 	
نکات کلیدی:	
<p>۱- زیست‌بوم صنایع نساجی و پوشاک شامل تعامل «شرکت‌های نساجی و پوشاک»، «شرکت‌های معدنی»، «صنایع متقاضی»، «شرکت‌های دانش‌بنیان» و «مراجع متولی زیرساخت‌های شبکه‌ای» است. مهمترین نهادهای فعال در این زیست‌بوم عبارت از: ۱- بازار کالاهای نهایی و قطعات، ۲- بازار بورس کالایی (مواد اولیه و واسطه‌ای)، ۳- بازارهای جهانی، ۴- بازار مالی و ۵- دولت (به‌عنوان نابازار) می‌باشند.</p> <p>۲- سیاست‌های اصلاحی با بهره‌مندی از ظرفیت نهادهای برشمرده و مبتنی بر چهار گروه ابزار اصلی شامل ابزارهای اطلاعاتی (ارتقای شفافیت در بازار با رصدپذیر کردن زنجیره و بازنگری در نظام تعیین و اعلان قیمت‌ها)؛ ابزارهای تجاری (استفاده هوشمند از ابزارهای تجاری مانند عوارض صادراتی و تعرفه وارداتی) ابزارهای پولی (توسعه نظام تامین مالی زنجیره‌ای)؛ ابزارهای مالی (تنظیم حدود سودجویی با ابزار مالیاتی) قابل پیگیری است.</p>	

دیدگاه

۳- بر این اساس، راهبردها و اهم سازوکارهای پیش‌بینی شده جهت تحقق آن به شرح جدول زیر ارائه شده است:

راهبرد	اهم سازوکارهای اجرایی
<ul style="list-style-type: none"> ساماندهی، تکمیل و توسعه زنجیره تامین صنایع نساجی و پوشاک با حداکثر بهره‌مندی از محتوای داخلی 	<ul style="list-style-type: none"> ایجاد گمرکات تخصصی به منظور تسهیل رویه‌های گمرکی با هدف تسریع در تامین مواد اولیه و واسطه‌ای مورد نیاز تولید افزایش رصدپذیری زنجیره تامین (قانون برچسب‌گذاری/کدگذاری) اعمال محدودیت برای واردات کالاهای مرتبط با زنجیره تامین که در زمان تحریم برای اولین بار در کشور تولید شده اعطای مجوز واردات منسوجات و پوشاک مشروط به صادرات منسوجات و پوشاک ایجاد بسترهای مورد نیاز جهت بهره‌گیری بنگاه‌های فعال در صنعت نساجی از ابزارهای تامین مالی زنجیره‌ای و بازار سرمایه
<ul style="list-style-type: none"> تعمیق و توسعه زنجیره ارزش صنایع نساجی و پوشاک بر حسب مولفه‌های کیفی و فرایندی 	<ul style="list-style-type: none"> توسعه فروش آنلاین تحت برند و حمایت از توسعه و فعالیت نام‌های تجاری در زنجیره ارزش نساجی و پوشاک بروزرسانی و ارتقای سیستم‌های طراحی پوشاک و نساجی و استانداردسازی تحقیقات اندامی و سایزبندی بهره‌گیری از شرکتهای دانش‌بنیان و نوآور برای داخلی‌سازی نرم‌افزارهای تخصصی تامین، طراحی و مد ایجاد پنجره واحد طراحی و تولید نساجی و پوشاک با مشارکت ذی نفعان با هدف تسریع فرآیند مجوزدهی تقویت زنجیره ارزش بنگاه‌ها با استفاده از مواد پیشرفته و ارگانیک در تولید مکانیزاسیون فرآیند تولید با بکارگیری ERP با چاپ سه بعدی و پرو مجازی حمایت از تقویت و راه‌اندازی تحقیق و توسعه در راستای تقویت توان طراحی و توسعه محصول در واحدهای کوچک و متوسط مشارکت با شرکتهای خارجی طراحی و توسعه محصول و استفاده از ظرفیت این شرکتهای برای طراحی و تولید محصولات جدید
<ul style="list-style-type: none"> بازمهندسی ساختار صنایع نساجی و پوشاک بر حسب ملاحظات مقیاس 	<ul style="list-style-type: none"> ساماندهی و ایجاد رویه‌های نظارت بر توزیع و فروش کالاهای ذیربط توسط سازمانهای مربوطه حمایت از توسعه بازار کسب‌وکار مدرن (از طریق فروشگاه‌های تخصصی بزرگ، شبکه‌های فروش زنجیره‌ای و بورس فروش) ساماندهی، طراحی و توسعه خوشه‌های صنفی و صنعتی تخصصی در زنجیره نساجی و پوشاک ساماندهی و شبکه‌سازی کارگاه‌های خانگی، جزء و کوچک با تولیدکنندگان بزرگ و برندهای معتبر فعال در زنجیره ارزش حمایت از افزایش دسترسی واحدها به پلتفرم‌های نوین مدیریت زنجیره تامین تجمیع جغرافیایی شرکتهای فعال در زنجیره ارزش صنعت با هدف تقویت مقیاس و همکاریهای افقی و عمودی در قالب شهرک حمایت از توسعه مدل‌های کسب و کار مبتنی بر تولید جمعی (تولید تحت برند صنف برای صنعت) و بنگاههای صنفی بازطراحی نهاد تنظیم‌گری و مدیریتی صنایع نساجی و پوشاک توانمندسازی و احیای واحدهای نیمه‌فعال با هدایت آنها به سمت تولید محصولات دارای کمبود، با فناوری بالا و دارای توجیه توسعه پایین دست زنجیره ارزش صنعت نساجی از طریق ایجاد پارکهای تخصصی، خوشه‌های صنعتی و کارخانجات نوآوری
<ul style="list-style-type: none"> تحریک و توسعه تقاضا برای تولیدات داخلی صنایع نساجی و پوشاک 	<ul style="list-style-type: none"> حمایت و تسهیل برگزاری جشنواره‌های ملی نساجی و پوشاک بومی در هر فصل ممنوعیت خرید هرگونه منسوجات و پوشاک خارجی توسط دولت فرهنگ‌سازی و بازآفرینی هویت ایرانی اسلامی در طراحی و تولید پوشاک با تاکید بر پوشاک محلی و قومیتی توسعه روش‌های تامین مالی صنایع نساجی و پوشاک با تاکید بر نظام زنجیره‌ای و کارت خرید اعتباری
<ul style="list-style-type: none"> افزایش تنوع در ترکیب سبد صادراتی و مقاصد صادراتی 	<ul style="list-style-type: none"> حمایت از برگزاری رویدادها (هفته‌های مد) و نمایشگاه‌های تخصصی داخلی و بین‌المللی ایجاد کنسرسیوم صادراتی و حمایت از توسعه شرکتهای خدمات مدیریت صادرات و بازاریابی حمایت از ایجاد و توسعه سکوی دائمی فروش در کشورهای همسایه (مرکز تجارت بین‌الملل) افزایش دسترسی به بازارهای صادراتی از طریق بهره‌مندی از ظرفیت موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای دو و چندجانبه جاری تشویق حضور بنگاهها در رویدادهای منطقه‌ای و بین‌المللی توسعه نشان‌های تجاری قوی در سطوح بین‌المللی و حرکت به سمت کاهش تولید با برندهای خارجی
<ul style="list-style-type: none"> ارتقای توانمندی‌های فناورانه و نیروی انسانی در واحدها 	<ul style="list-style-type: none"> حمایت از ایجاد مراکز تحقیقاتی در حوزه مدیریت تحقیق و توسعه، طراحی و توسعه، R&D، نوآوری و خدمات فنی مهندسی تقویت نقش دانشگاه‌های جهت خلق ایده‌های نوآورانه و انتقال دانش و فناوری به حوزه صنعت نساجی و پوشاک توسعه سیاستهای صنعتی مبتنی بر توسعه پایدار سبز به منظور حفاظت از محیط زیست حمایت از بروزرسانی تجهیزات و خطوط تولیدی و تحقیقاتی در جهت احیاء و ارتقای ظرفیت‌های موجود حمایت از فراگیری، بکارگیری و پیاده‌سازی هوش مصنوعی و اینترنت اشیا در فرآیندهای تولیدی حمایت از افزایش و ارتقای ظرفیتهای فناورانه و تولیدی بنگاه‌ها در طول زنجیره ارزش توسعه و ساماندهی نظام جامع مالکیت فکری (در صنعتی) در انتقال فناوری برنامه‌ریزی برای توسعه همکاری با تولیدکنندگان بزرگ جهانی دارای شبکه گسترده مراکز طراحی، تولید و فروش جهانی

در پایان خاطر نشان می‌سازد که توسعه صنایع نساجی و پوشاک نیازمند برخی الزامات از جمله مبارزه جدی با قاچاق در حوزه اقتصادی، ترویج هم‌رقابتهای (همکاری میان رقبا) در حوزه فرهنگی؛ گسترش روابط دوجانبه و چند جانبه با طیف وسیعی از کشورها به‌ویژه کشورهای همسایه و همسایه در حوزه دیپلماسی است.